



> Retouradres Postbus 20201 2500 EE Den Haag

Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal  
Postbus 20018  
2500 EA Den Haag

**Directie Directe  
Belastingen & Toeslagen**

Korte Voorhout 7  
2511 CW Den Haag  
Postbus 20201  
2500 EE Den Haag  
www.rijksoverheid.nl

**Ons kenmerk**  
2022-0000056309

**Uw brief (kenmerk)**  
2022ZO1327 ingezonden 27  
januari 2022

Datum 1 maart 2022  
Betreft Beantwoording vragen Tweede Kamer en van het lid-  
Maatoug (GroenLinks) over verlaging vrijstelling eigen  
woning per 2023

Geachte voorzitter,

## 1. Aanleiding

In mijn brief van 17 februari heb ik u geïnformeerd dat de vragen van het lid Maatoug over het eerder afschaffen van de jubelton (2022ZO1327 ingezonden 27 januari 2022) met het oog op een zorgvuldige en volledige beantwoording niet binnen de gebruikelijke termijn konden worden beantwoord. In het debat over box 3 op 2 februari jl. heb ik toegezegd om vóór 1 maart met een schriftelijke toelichting terug te komen op de (on)mogelijkheden tot afschaffing danwel verlaging van de schenkingsvrijstelling voor de eigen woning (jubelton) per 2023. In dat debat speelde ook het budgettaire element. Daarop is de motie-Alkaya c.s. aangehouden.<sup>1</sup>

Met deze brief geef ik, mede namens de minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening, invulling aan mijn toezegging. De antwoorden op de vragen van het lid Maatoug zijn bijgevoegd.

Voor een beter begrip licht ik eerst de werking van de huidige schenkingsvrijstelling voor de eigen woning kort toe.

## 2. De schenkingsvrijstelling eigen woning

Iedere verkrijger tussen 18 en 40 jaar kan volgens de huidige regelgeving *eenmaal in zijn leven* per schenker een beroep doen op een verhoogde vrijstelling schenkbelasting van maximaal € 106.671 (bedrag 2022) bij een schenking ten behoeve van een eigen woning van de verkrijger. Deze verhoogde vrijstelling EW is een verhoging van de jaarlijkse vrijstelling en geldt voor één kalenderjaar. De schenkingsvrijstelling EW is zowel van toepassing voor giften van ouders aan

---

<sup>1</sup> Kamerstukken II 2021/22, 35927, nr. 96.

kinderen als voor giften tussen derden. Bijzonder aan de vrijstelling EW is de mogelijkheid tot spreiding: als de waarde van de schenking door een schenker in het eerste jaar lager is dan het maximumbedrag van de vrijstelling EW, vallen schenkingen voor de eigen woning door diezelfde schenker aan dezelfde verkrijger in de twee direct daaropvolgende kalenderjaren ook onder die vrijstelling.

**Directie Directe  
Belastingen & Toeslagen**

**Ons kenmerk**  
2022-0000056309

### **3. Afschaffing vrijstelling EW per 2024**

Een formele afschaffing van de vrijstelling EW vergt een structuuraanpassing in de systemen van de Belastingdienst. Om deze aanpassing te kunnen realiseren, is het noodzakelijk dat de exacte wettelijke vormgeving van de afschaffing van de vrijstelling EW tijdig vaststaat. Voor belastingjaar 2023 gaat de Belastingdienst uit van de wetgeving zoals die op 1 maart 2022 in het Staatsblad staat. Daarmee is ook geborgd dat de Belastingdienst tijdig de specificaties kan aanleveren bij externe partijen die software voor de schenkbelasting aanbieden. De wetgeving inzake de afschaffing van de vrijstelling EW zal deel uitmaken van het Belastingplan 2023. Gelet hierop kan afschaffing van de vrijstelling per 1 januari 2024 plaatsvinden. De Belastingdienst houdt reeds rekening met de noodzakelijke werkzaamheden in 2023.

Afschaffing van de vrijstelling EW levert in 2024 € 8 miljoen op en loopt vervolgens jaarlijks met € 8 miljoen op. Deze opbrengsten zijn afkomstig uit toekomstige schenkingen en nalatenschappen waardoor het structurele niveau van de opbrengst van € 160 miljoen na 20 jaar wordt bereikt.

Bij afschaffing rijst de vraag of de spreidingsmogelijkheid voor het doen van schenkingen over een periode van 3 jaar per 1 januari 2024 daarmee helemaal vervalt. Dit hangt af van de wijze waarop de afschaffing wordt vormgegeven al dan niet in combinatie met overgangsrecht. Het Kabinet heeft hierover nog geen besluit genomen.

Indien de spreidingsmogelijkheid per 1 januari 2024 direct zou vervallen, leidt dat voor de verkrijger die in 2022 voor het eerst een beroep op de vrijstelling EW heeft gedaan, tot een materiële terugwerkende kracht; hij kan de schenking niet meer spreiden naar het jaar 2024. Het is ook mogelijk de spreidingsmogelijkheid voor schenkingen die zijn gedaan vóór 1 januari te eerbiedigen tot 1 januari 2025 of 1 januari 2026. Het budgettaire effect van het al dan niet volledig vervallen per 2024 van de spreidingsmogelijkheid is verwaarloosbaar.

Bij afschaffing van de vrijstelling EW blijven andere schenkingsvrijstellingen (niet zijnde voor de EW) bestaan. Dit zijn ten eerste de jaarlijkse vrijstellingen van circa € 5.700 voor een kind en van circa € 2.300 voor een derde. Ten tweede zijn er de *eenmalige* verhoogde vrijstellingen voor een schenking van ouders aan kinderen van € 27.231, waaraan geen bestedingseis is verbonden, of van € 56.724 voor kosten van een opleiding. De verhoogde vrijstellingen zijn niet cumulatief en treden in de plaats van de jaarlijkse vrijstellingen.

#### 4. Eventuele verlaging vrijstelling EW per 2023

Directie Directe  
Belastingen & Toeslagen

Ons kenmerk  
2022-0000056309

Automatiseringstechnisch kan de vrijstelling EW per 1 januari 2023 worden verlaagd. Voor schenkingen tussen ouders en kinderen en voor schenkingen tussen derden moet automatiseringstechnisch daarbij wel hetzelfde maximumbedrag gelden, net als nu het geval is.

Uitvoeringstechnisch is een verlaging van de vrijstelling EW tot € 1 voor 2023 mogelijk, maar dit is niet logisch. Dit zou namelijk betekenen dat de vrijstelling EW - dan dus € 1 voor 2023 - lager zou zijn dan de jaarlijkse vrijstelling van circa € 5.700 voor een kind en van circa € 2.300 voor een derde. Ook zou de vrijstelling EW (met bestedingseis) lager zijn dan de eenmalige verhoogde vrijstelling voor schenkingen van ouders aan kinderen van € 27.231, die geen bestedingsvoorwaarden kent.

Vanuit dit oogpunt is te verwachten dat verlaging van de schenkingsvrijstelling eigen woning tot € 1 tot vragen en verwarring gaat leiden: het doel schenking voor de eigen woning wordt herkend in de aangifte waarna bij aanvinken alles boven € 1 wordt belast. Elders in het aangifteformulier kan in de ouder-kindrelatie zonder bestedingsvoorwaarde aanspraak worden gemaakt op een bedrag van € 27.231. Dit komt de begrijpelijkheid voor de burger niet ten goede. Bijkomend risico is druk op de uitvoering als gevolg van vragen over de uitwerking van de regeling voor 2023 en noodzakelijk herstel waar verkeerde keuzes gemaakt blijken te zijn.

Gelet op het voorgaande lijkt het, indien een verlaging van de vrijstelling vóór 1 januari 2024 zou worden overwogen, het meest logisch om voor de ondergrens voor een eventuele verlaging van de vrijstelling EW minimaal het bedrag van de eenmalige verhoogde vrijstelling tussen ouders en kinderen (€ 27.231) als uitgangspunt te nemen. Dit komt voor schenkingen in ouder-kindrelaties de facto neer op een afschaffing.

#### 5. Conclusie

Het Coalitieakkoord d.d. 15 december 2021 voorziet in afschaffing van de vrijstelling EW per 1 januari 2024. Afschaffing van de vrijstelling vergt een structuuraanpassing in de ICT dus kan pas per 1 januari 2024. Een verlaging van de vrijstelling EW per 1 januari 2023 naar een ander bedrag is wel mogelijk. Het meest logisch is om als minimale ondergrens voor een eventuele verlaging van de vrijstelling het bedrag van de eenmalige verhoogde vrijstelling tussen ouders en kinderen (€ 27.231) te hanteren. Daarmee wordt in ouder-kindrelaties de facto afgeschaft. Het kabinet beziet op dit moment hoe om te gaan met de vrijstelling EW per 1-1-2023 en zal uw Kamer hier direct na het krokusreces over informeren.

Hoogachtend,

De Staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst,

Marnix L.A. van Rij

**Directie Directe  
Belastingen & Toeslagen**

**Ons kenmerk**  
2022-0000056309

**2022Z01327**

(ingezonden 27 januari 2022)

Vragen van het lid Maatoug (GroenLinks) aan de staatssecretaris van Financiën over het eerder afschaffen van de Jubelton

**Directie Directe  
Belastingen & Toeslagen**

**Ons kenmerk**  
2022-0000056309

**Vraag 1**

Bent u bekend met het bericht "IT'ers: Jubelton kan eerder dan 2024 worden afgeschaft. 'Zet die 100.000 in je systemen op 0, en klaar is Kees'?"<sup>2</sup>

**Antwoord vraag 1**

Ja.

**Vraag 2**

Klopt het dat de belastingvrije schenking op een koopwoning jaarlijks wordt geïndexeerd, waardoor het drempelbedrag voor belastingvrij schenken elk jaar wijzigt, in 2022 106.671 euro is en in 2021 105.302 euro was?

**Antwoord vraag 2**

Ja.

**Vraag 3**

Klopt het dat bij deze indexering sprake is van een zogenaamde wijziging van de parameters, omdat het hier gaat om wijziging van de bedragen (en percentages) van heffingskortingen?

**Antwoord vraag 3**

Ja.

**Vraag 4**

Klopt de informatie uit de meest recente Parameterbrief (Belastingplan 2022) nog steeds, waarin staat dat parameters onder andere bedragen en percentages zijn van heffingskortingen (zoals de Jubelton) "waarvan de waarden zich eenvoudig laten aanpassen"?

**Antwoord vraag 4**

Ja.

**Vraag 5**

Klopt ook de informatie nog steeds dat parameters in de erf- en schenkbelasting, waaronder de jubelton, uiterlijk 1 december van het jaar voorafgaand aan de inwerkingtreding van de wijziging nog aangepast kunnen worden?

**Antwoord vraag 5**

Ja.

---

<sup>2</sup> <https://www.trouw.nl/economie/it-ers-jubelton-kan-eerder-dan-2024-worden-afgeschaft-zet-die-100-000-in-j-e-systemen-op-0-en-klaar-is-kees~bcbee27/>

### **Vraag 6**

Klopt het dat bij het verlagen van de heffingsvrije grens (het "Jubelton-bedrag") naar nul euro, één euro of een ander symbolisch laag bedrag, dit onderdeel niet uit de aangifte verwijderd hoeft te worden?

**Directie Directe  
Belastingen & Toeslagen**

**Ons kenmerk**  
2022-0000056309

### **Antwoord vraag 6**

Een verlaging naar nul euro, betekent dat de jubelton ofwel de schenkingsvrijstelling eigen woning is afgeschaft. Deze zou dan uit de aangifte moeten worden verwijderd. Bij verlaging naar een ander bedrag blijft de vrijstelling onderdeel van het aangiftebiljet.

### **Vraag 7**

Klopt het ook dat het procesmatig niet ingewikkelder is om de jubelton van bijvoorbeeld 106.671 euro naar één euro te wijzigen, dan van 105.302 euro naar 106.671 euro te indexeren?

### **Antwoord vraag 7**

Ja.

### **Vraag 8**

Volgt uit het voorgaande dat het maximale bedrag van de belastingvrije schenking voor een koopwoning tot 1 december van dit jaar "eenvoudig" aangepast kan worden naar nul euro, één euro of een ander symbolisch laag bedrag, zodat de jubelton vanaf 2023 de facto op nihil staat?

### **Antwoord vraag 8**

Het is automatiseringstechnisch mogelijk om de schenkingsvrijstelling voor de eigen woning voor schenkingen van ouders aan kinderen te verlagen tot één euro of een ander bedrag, maar niet tot 0 euro. Een verlaging tot 0 euro betekent namelijk de facto een afschaffing en daarvoor is een structuuraanpassing nodig.

Bij verlaging van de vrijstelling EW tot € 1 zou deze lager zijn dan de eenmalige verhoogde vrijstelling voor schenkingen van ouders aan kinderen zonder bestedingsvoorwaarden van € 27.231. Te verwachten is dat dit tot vragen en verwarring gaat leiden: het doel schenking voor de eigen woning wordt herkend in de aangifte waarna bij aanvinken alles boven € 1 wordt belast. Elders in het aangifteformulier kan in de ouder-kindrelatie zonder bestedingsvoorwaarde aanspraak worden gemaakt op een bedrag van € 27.231. Dit komt de begrijpelijkheid voor de burger niet ten goede.

Bijkomend risico is druk op de uitvoering als gevolg van vragen over de uitwerking van de regeling en noodzakelijk herstel waar verkeerde keuzes gemaakt blijken te zijn. Vanuit dat perspectief is het het meest logisch bij een eventuele verlaging van de vrijstelling EW een bedrag van € 27.231 als ondergrens te hanteren.

De schenkingsvrijstelling EW is niet alleen van toepassing op schenkingen in ouder-kindrelaties, maar ook op schenkingen tussen derden. In beide situaties bedraagt de vrijstelling naar de huidige stand maximaal € 106.671. Dit bedrag is voor beide situaties als één parameter in de systemen geprogrammeerd. Als

gevolg daarvan moet bij verlaging voor beide situaties opnieuw eenzelfde maximumbedrag gelden.

**Directie Directe  
Belastingen & Toeslagen**

### **Vraag 9**

Erkent u daarmee dat het op nihil stellen van de jubelton feitelijk al eerder mogelijk is dan per 2024? Zo nee, waarom niet?

**Ons kenmerk**  
2022-0000056309

### **Antwoord vraag 9**

Zie hiervoor het antwoord op vraag 8.

### **Vraag 10**

Waarom kiest u er, als u de jubelton wilt afschaffen om de groeiende ongelijkheid in de volkshuisvesting tegen te gaan, niet voor dit de facto al per 1 januari 2023 te doen door voor 1 december 2022 het heffingvrije bedrag op nihil te zetten?

### **Antwoord vraag 10**

Zie hiervoor het antwoord op vraag 8.

### **Vraag 11**

Bent u het ermee eens dat u zo nog onnodig een jaar extra bijdraagt aan grotere ongelijkheid op de woningmarkt?

### **Antwoord vraag 11**

Uit de evaluatie van de verruimde schenkingsvrijstelling eigen woning door SEO<sup>3</sup> komt ook onder meer naar voren dat de financiële uitgangspositie van huishoudens die een schenking ontvangen relatief gunstig is ten opzichte van huishoudens zonder schenking. Dit vergroot de vermogensongelijkheid binnen generaties. Uit de evaluatie blijkt ook dat starters op de woningmarkt de schenking deels gebruiken om minder te lenen dan op basis van hun inkomen had gekund, maar ook om een duurdere woning te kopen dan starters zonder schenking. Dit kan ten koste gaan van andere starters die om dezelfde starterswoningen concurreren en draagt daarmee bij aan de ongelijkheid op de woningmarkt.

### **Vraag 12**

Bent u alsnog bereid de jubelton per 2023 op nihil te stellen? Waarom wel, dan wel waarom niet?

### **Antwoord vraag 12**

Zie hiervoor het antwoord op vraag 8.

### **Vraag 13**

Klopt het dat op het moment dat de jubelton per 1 januari 2024 wordt afgeschaft ontvangers van de belastingvrije schenking dit geld nog tot 1 januari 2027 belastingvrij voor de koop van een woning kunnen aanwenden? Wat doet dit volgens u met de ongelijkheid in de volkshuisvesting?

---

<sup>3</sup> SEO, Hulp voor huiseigenaren met vermogende ouders (Amsterdam 2021), pag. i en 36.

### Antwoord vraag 13

Dit hangt af van de precieze vormgeving van de wetgeving inzake de afschaffing van de vrijstelling eigen woning die deel zal uitmaken van het Belastingplan 2023.

Uit het onderzoek van SEO blijkt dat de financiële uitgangspositie van huishoudens die een schenking ontvangen relatief gunstig is ten opzichte van huishoudens zonder schenking, en dat starters op de woningmarkt de schenking deels gebruiken om minder te lenen dan op basis van hun inkomen had gekund, maar ook om een duurdere woning te kopen dan starters zonder schenking. Dit kan ten koste gaan van andere starters die om dezelfde starterswoningen concurreren en draagt daarmee bij aan de ongelijkheid op de woningmarkt. Afschaffen van de schenkingsvrijstelling verkleint zodoende de ongelijkheid. Dit effect zal gradueler optreden naarmate de wijze waarop afschaffing wordt vormgegeven per saldo meer ruimte laat voor schenkingen.

### Vraag 14

Hoe kan het, dat in antwoord op feitelijke vragen die afgelopen Prinsjesdag werden gesteld, werd aangegeven dat "afschaffen van de schenkingsvrijstelling eigen woning [ ... ] op zijn vroegst mogelijk [is] per 2023", terwijl ook ten tijde dat dit antwoord werd gegeven al bekend was dat in 2022 de afronding plaats zou vinden van het sinds 1 juli 2021 in werking getreden nieuwe systeem voor schenk- en erfbelasting? Wat is er sinds dit kleine halfjaar veranderd dat het nu pas sinds 2024 zou kunnen?

### Antwoord vraag 14

Voorstellen voor aanpassing van wet- en regelgeving die aanpassingen in de systemen van de Belastingdienst vergen, moeten worden ingepast in het IV-portfolio van de Belastingdienst. Dat is het totaal van werkzaamheden dat aan de systemen moet worden uitgevoerd: beheer en onderhoud, modernisering en vernieuwing, en wetgeving en jaaraanpassingen. In de praktijk is de vraag daarbij groter dan met de beschikbare capaciteit realiseerbaar is, zodat voortdurend keuzes moeten worden gemaakt. In het najaar kunnen daarbij nieuwe voorstellen opkomen vanuit (onder meer) het pakket Belastingplan, terwijl ook de vraag naar en verdeling van portfoliocapaciteit doorlopend in beweging is. In dat traject probeert de Belastingdienst binnen de mogelijkheden rekening te houden met nog opkomende wetgevingswensen.

Specifiek voor wetgeving waarvoor structuuraanpassingen nodig zijn in de systemen voor de schenk- en erfbelasting geldt daarbij dat de specificaties uiterlijk op 1 maart van jaar t-1 moeten vaststaan voor inwerkingtreding per 1 januari van jaar t. De lopende systeemvernieuwing kan daarbij nog van invloed zijn op de werkelijke doorlooptijd van gewenste wijzigingen.<sup>4</sup> De specificaties zijn de ICT-technische uitwerking van de (aanpassing van) wet- en regelgeving die in de systemen moet worden verwerkt. Voorgestelde maatregelen moeten worden beoordeeld op inpasbaarheid met andere aanpassingen die in de systemen moeten worden doorgevoerd.<sup>5</sup>

---

<sup>4</sup> Parameterbrief 2021; bijlage bij Kamerstukken II 2021-2022, 35927, nr. 6.

<sup>5</sup> Parameterbrief 2021; bijlage bij Kamerstukken II 2021-2022, 35927, nr. 6.



Bij de beantwoording van de feitelijke vragen van afgelopen Prinsjesdag was de inschatting dat de noodzakelijke werkzaamheden voor afschaffing van de schenkingsvrijstelling eigen woning nog konden worden ingepast in het portfolio van 2022 met een inwerkingtredingsdatum 1 januari 2023. Dit was gebaseerd op de stand van de portfoliobesluitvorming van dat moment en een eerder gemaakte eerste inschatting van de impact van het afschaffen van de schenkingsvrijstelling eigen woning op de systemen. De woorden "op zijn vroegst" brachten tot uitdrukking dat dit een voorlopig oordeel was: er was geen wetsvoorstel en er was dus ook geen afgeronde uitvoeringstoets.

Ook toen vraag en aanbod voor aanpassingen aan de systemen later in het najaar van 2021 verder op elkaar moesten worden gepast, maakte het afschaffen van de schenkingsvrijstelling eigen woning geen onderdeel uit van het pakket Belastingplan 2022. Bij de toedeling en verdeling van portfoli capaciteit is gestuurd op een effectieve inzet op het aanbod van projecten in het portfolio met voor de schenk- en erfbelasting de afronding van de overgang naar het nieuwe systeem als belangrijke prioriteit. Het venster voor het afschaffen van de schenkingsvrijstelling eigen woning sloot verder met het ontbreken van wetgeving per 1 januari 2022.

Het afschaffen van de schenkingsvrijstelling eigen woning wordt in wetgeving uitgewerkt en door de Belastingdienst met een uitvoeringstoets beoordeeld. Bij de portfolioplanning voor 2023 wordt er nu reeds van uitgegaan dat het voorstel eind dit jaar in het Staatsblad zal staan, met inwerkingtredingsmoment 1 januari 2024.

**Vraag 15**

Kunt u deze vragen binnen drie weken beantwoorden?

**Antwoord vraag 15**

Beantwoording binnen drie weken is helaas niet gelukt.